

Aan de minister van Justitie en Veiligheid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 16950
2500 BZ Den Haag
www.nctv.nl

Datum
11 mei 2026

nota

Beslisnota bij brief - Motie Van de Sanden c.s. (Wet gegevensverwerking persoonsgerichte aanpak radicalisering en terroristische activiteiten)

Bijlage(n):

1. Motie Van de Sanden c.s.

1. Aanleiding:

In het kader van de per 1 juli 2025 in werking getreden Wet gegevensverwerking persoonsgerichte aanpak radicalisering en terroristische activiteiten (hierna: de Wet) heeft de Eerste Kamer de motie Van de Sanden c.s. aangenomen.¹ Deze motie, ingediend tijdens de behandeling van het wetsvoorstel, verzoekt de regering onderzoek te doen naar de wettelijke kaders en richtlijnen met betrekking tot de bevoegdheid van burgemeesters om online te monitoren. Hierbij zou bijzondere aandacht moeten zijn voor de rechtmatigheid en noodzaak van online gegevensverzameling door burgemeesters; de impact daarvan op de rolname van burgemeesters; de impact daarvan op de privacy van burgers en de ethische overwegingen bij het gebruik van online monitoring. Tevens is verzocht in samenspraak met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten/het Nederlands Genootschap van Burgemeesters een handreiking te ontwikkelen betreffende online monitoring die zowel bijdraagt aan de effectieve preventie en bestrijding van radicalisering en terrorisme als de privacy van burgers waarborgt. Tot slot verzocht de motie de Eerste Kamer voor het zomerreces 2025 te informeren over de bevindingen van het onderzoek en eventuele aanbevelingen. Helaas is deze termijn niet gehaald.

2. Geadviseerd besluit:

Instemming met:

- De inhoud van de Kamerbrief en verzending naar de Eerste Kamer.

3. Kernpunten:

In de onderhavige Kamerbrief geeft u aan dat burgemeesters geen wettelijke grondslag hebben om online onderzoek te verrichten naar personen bij (vermoedens van) radicalisering en dat online monitoring vanuit gemeenten in dit kader dan ook niet van toepassing is. Dit maakt tevens dat een onderzoek naar de impact van dergelijke monitoring op de privacy van burgers en de ethische overwegingen die hierbij komen kijken, niet aan de orde is.

De motie verzocht naast onderzoek naar de wettelijke kaders en eventuele impact van dergelijk onderzoek door burgemeesters ook om een handreiking voor gemeenten. Aan de hand van gesprekken met gemeenten en de Vereniging van

¹ Kamerstukken I 2024-2025, 36225, nr. 1.

Fout! Onbekende naam voor documenteigenschap.

Nederlandse Gemeenten (VNG) is door de NCTV het verdiepingsdossier 'online radicalisering' ontwikkeld, met een richtlijn over het herkennen van online radicalisering en kaders voor de (on)mogelijkheden van onlineonderzoek.² Naast dit verdiepingsdossier is door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een handreiking gericht op online onderzoeksmogelijkheden voor gemeenten opgesteld en met gemeenten gedeeld.³ Hierin zijn, in samenwerking met de VNG, juridische kaders, een stappenplan en veelgestelde vragen en antwoorden opgenomen. Om gemeenten te helpen in de praktijk, zijn door de VNG tevens een protocol online onderzoek en een visuele gebruiksaanwijzing gedeeld.⁴ Ook kunnen gemeenten onder andere worden geadviseerd over de mogelijkheden om online radicalisering tegen te gaan middels de regionale adviseringstrajecten die verspreid over 2026 worden verzorgd door de ESS in samenwerking met de NCTV.

Er is zodoende onderzocht of burgemeesters een wettelijke grondslag hebben tot het doen van online onderzoek gericht op personen ten behoeve van de preventie van radicalisering. Dit is niet het geval gebleken. Om toch te voorzien in de wens hun wens voor handvatten binnen het online domein, zijn gemeenten op diverse momenten geïnformeerd over de omstandigheden waarin online onderzoek voor hen wel mogelijk is en geadviseerd over de stappen die zij kunnen zetten om online radicalisering tegen te gaan binnen hun bevoegdheden. Hiermee beschouwt u de uitvoering van de motie Van de Sanden c.s. als afgedaan

4. Toelichting

Burgemeesters hebben een beperkte wettelijke grondslag voor het verrichten van online onderzoek gericht op personen. De huidige wettelijke kaders rondom lokale veiligheid bieden alleen een grondslag tot dergelijk onderzoek op het moment dat er sprake is van een concrete aanwijzing dat de openbare orde wordt of dreigt te worden verstoord. Een dergelijke aanwijzing is bij het (vroegtijdig) signaleren en voorkomen van radicalisering niet aan de orde. Ook de wet gegevensverwerking persoonsgerichte aanpak radicalisering en terroristische activiteiten biedt geen grondslag tot online onderzoek naar personen door burgemeesters.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Fout! Onbekende naam voor documenteigenschap.**Fout! Onbekende naam voor documenteigenschap.Fout! Onbekende naam voor documenteigenschap.**Fout!

Onbekende naam voor documenteigenschap.

Fout! Onbekende naam voor documenteigenschap.
11 mei 2026

Fout! Onbekende naam voor documenteigenschap.

² [Verdiepingsdossier 'online' | Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid](#);

³ [Kamerstukken II 2023-2024, 26643, nr. 287.](#)

⁴ [Hulp voor gemeenten bij online onderzoek | VNG](#)